IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 99)**

■ **Komisji Polityki Senioralnej (nr 25)**

z dnia 30 listopada 2021 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 99)

Komisji Polityki Senioralnej (nr 25)

30 listopada 2021 r.

Komisja Polityki Społecznej i Rodziny oraz Komisja Polityki Senioralnej, obradujące pod przewodnictwem poseł **Joanny Borowiak (PiS)**, przewodniczącej Komisji Polityki Senioralnej, rozpatrzyły:

– informację o sytuacji osób starszych w Polsce w 2020 r. (druk nr 1733).

W posiedzeniu udział wzięli: **Stanisław Szwed** sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Małgorzata Michalska** naczelnik wydziału w Departamencie Zdrowia Publicznego Ministerstwa Zdrowia, **Wojciech Dobrowolski** naczelnik wydziału w Departamencie Sportu dla Wszystkich Ministerstwa Sportu i Turystyki, **Jerzy Płókarz** prezes Krajowego Sztabu Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej, **Kordian Kulaszewicz** prezes Fundacji Adaptacja, **Rafał Sapuła** stały doradca Komisji Polityki Senioralnej.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Grażyna Kućmierowska**, **Elżbieta Przybylska**, **Brygida Śliwka** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Dzień dobry. Otwieram wspólne posiedzenie Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz Komisji Polityki Senioralnej.

Witam państwa posłów. Witam również zaproszonych gości – pana Stanisława Szweda, sekretarza stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej, panią Lidię Ułanowską, dyrektora Departamentu Polityki Senioralnej w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej, panią Małgorzatę Michalską, naczelnika wydziału w Departamencie Zdrowia Publicznego Ministerstwa Zdrowia, pana Jerzego Płókarza, prezesa Społecznej Sieci Ratunkowej Krajowego Sztabu Ratownictwa, pana Wojciecha Dobrowolskiego, naczelnika w Departamencie Sportu dla Wszystkich w Ministerstwie Sportu i Turystyki, pana doktora Rafała Sapułę, stałego doradcę Komisji Polityki Senioralnej. Witam również pana Kordiana Kulaszewicza, przedstawiciela Rady ds. Polityki Senioralnej przy ministrze rodziny i polityki społecznej.

Proszę o sprawdzenie kworum. Bardzo proszę państwa posłów o zalogowanie się. Dziękuję, mam potwierdzenie, że mamy kworum.

Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia został państwu doręczony i obejmuje rozpatrzenie informacji o sytuacji osób starszych w Polsce w 2020 r. Informacja zawarta jest w druku nr 1733. Informację przedstawi minister rodziny i polityki społecznej. Czy ktoś z państwa ma uwagi do porządku dziennego? Nie słyszę. Uznaję, że porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia został przyjęty.

Uprzejmie proszę pana ministra Stanisława Szweda, sekretarza stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej, o przedstawienie informacji o sytuacji osób starszych za rok 2020. Bardzo proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej Stanisław Szwed:

Dziękuję bardzo.

Szanowne panie przewodniczące, szanowni państwo, zgodnie z ustawą o osobach starszych z 2015 r. jesteśmy zobowiązani przedstawić Wysokiej Izbie informację o osobach starszych. Taki dokument został przyjęty przez Radę Ministrów 18 października

tego roku i skierowany do Sejmu. Jeżeli państwo pozwolą, powiem krótko, jaka jest struktura dokumentu. W pierwszej części dokumentu zostały przedstawione informacje dotyczące sytuacji społeczno-ekonomicznej osób starszych w Polsce, w szczególności w zakresie sytuacji demograficznej, ekonomicznej, zdrowotnej, sytuacji na rynku pracy, dostępności, poziomu usług socjalnych, w tym opiekuńczych, aktywności obywatelskiej, edukacyjnej, kulturalnej i sportowej. W drugiej części opracowania zawarto informację na temat stanu realizacji polityki społecznej wobec osób starszych na szczeblu centralnym. Ujęto w nim charakterystykę najważniejszych działań podejmowanych przez wszystkie resorty. Trzecia część informacji jest poświęcona poszczególnym regionom i tutaj też są informacje dotyczące realizacji polityki senioralnej w poszczególnych województwach oraz przykłady dobrych praktyk. W czwartej części zostały przedstawione informacje zawarte w „Polityce społecznej wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – uczestnictwo – solidarność". Zawiera ona krótką charakterystykę inicjatyw podejmowanych w 2020 r. Przypominam, że to jest dokument, na którym opieramy politykę wobec osób starszych na najbliższe lata, do roku 2030. W ostatniej części przedstawiamy najważniejsze wnioski. Ze struktury dokumentu wynika, że jest on dosyć obszerny, zawiera szereg cennych informacji, dlatego pozwolę sobie krótko zasygnalizować poszczególne działy, które tutaj się znajdują. Jeżeli później będą pytania, oczywiście odpowiemy.

Rozpocznę od kwestii dotyczącej zmian demograficznych i informacji statystycznych. W końcu 2020 r. liczba ludności Polski wynosiła 38 300 tys., z czego ponad 9 800 tys. stanowiły osoby w wieku 60 lat i więcej, tj. około 25% populacji. Liczba osób starszych zwiększyła się o około 1 mln w stosunku do roku 2015. Jeśli chodzi o bardziej pogłębione badania, w subpopulacji osób starszych najszybciej wzrasta w stosunku do roku poprzedniego grupa osób w wieku 70–74 lata. Co piąty polski senior znajduje się w tej grupie wiekowej, natomiast około 17% osób starszych stanowią osoby w wieku co najmniej 80 lat. Również jeśli chodzi o kwestię przewagi kobiet – w tym przedziale na 100 mężczyzn przypada 139 kobiet. To wynika między innymi z konsekwencji nadumieralności mężczyzn i zróżnicowania wieku.

Jeśli chodzi o drugą kategorię, dotyczącą zgonów, w roku 2020 zmarło ponad 477 tys. osób w wieku ponad 60 lat. Wzrost w stosunku do roku poprzedniego wyniósł o prawie 68 tys. Najwyższy przyrost nastąpił w czwartym kwartale 2020 r. – zarejestrowaliśmy ponad 60% więcej zgonów niż w poprzednim okresie, najwięcej osób w grupie wiekowej 70–84 lat. Główną przyczyną wzrostu liczby zgonów w tym okresie była oczywiście pandemia i szczyt zakażeń przypadał na ostatnie miesiące 2020 r.

Jeśli chodzi o sytuację materialną osób starszych na podstawie przeprowadzonych badań, oceniali oni swoją sytuację gospodarczą jako bardzo dobrą i dobrą. Tutaj był przyrost w stosunku do roku 2019. Natomiast jeżeli liczylibyśmy tylko gospodarstwa, w których zamieszkują osoby powyżej 60. roku życia, odsetek jest niższy i pozytywnych ocen jest mniej o około 3% w stosunku do poprzedniego roku.

Jeżeli chodzi o sytuację na rynku pracy, w 2020 r. współczynnik aktywności zawodowej dla zbiorowości osób starszych wyniósł 14,5%, w 2019 r. było to niespełna 14%, natomiast wskaźnik zatrudnienia też był wyższy niż w poprzednim roku, na poziomie 14,3%. Jeżeli chodzi o kwestię opieki zdrowotnej, w opiece stacjonarnej oddziałami szpitalnymi zapewniającymi kompleksową opiekę medyczną i usługi pielęgnacyjne dla osób starszych są oddziały geriatryczne. W 2019 r. funkcjonowały 52 oddziały, które dysponowały ponad 1200 łóżkami. Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne udzielane osobom starszym obejmują porady lekarskie w zakresie zarówno podstawowej, jaki i specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz porady stomatologiczne w przychodniach i w ramach praktyk lekarskich. Zgodnie ze sprawozdawczością w 2020 r. osoby w wieku 60 lat i więcej korzystały z 89 mln porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, z ponad 56 mln porad w podstawowej opiece zdrowotnej, co stanowi prawie 36% ogółu porad w tym zakresie, ponad 29 mln porad lekarskich w opiece specjalistycznej, tj. ponad 29% wszystkich porad specjalistycznych i prawie 4,2 mln porad stomatologicznych, co stanowi 15,8% wszystkich udzielonych porad.

Sytuacja mieszkaniowa. Jeśli chodzi o badania, w 2020 r. zdecydowana większość miejskich gospodarstw domowych składających się wyłącznie z osób starszych pozytywnie oceniało warunki techniczno-sanitarne swoich mieszkań, jednocześnie 12% uznało,

że ich mieszkania są położone w hałaśliwym i zanieczyszczonym otoczeniu. Należy również podkreślić, że blisko 1/3 mieszkań znajdowała się w budynkach posiadających bariery architektoniczne utrudniające dostęp do mieszkania.

Jeśli chodzi o dostępne formy aktywności, warto przypomnieć programy, które realizujemy. W ramach programu Senior+, projektów, które były dofinansowane, dotyczących ośrodków wsparcia, w 2020 r. utworzono 966 ośrodków, w tym 304 domy seniora i 662 kluby seniora. Ponad połowa ośrodków wsparcia powstała na terenie gmin wiejskich. Jeśli chodzi o program ASOS, w roku 2020 liczba dofinansowanych projektów wyniosła 311. Na program Senior+ przeznaczyliśmy 80 mln zł, a na program ASOS – 40 mln zł.

Ważnym elementem sprawozdawczości jest oczywiście okres pandemii, wsparcie, którego udzielaliśmy w tym okresie. Wspomnę o programie realizowanym od października 2020 r., czyli „Solidarnościowy korpus wsparcia seniorów”, dzięki któremu seniorzy w wieku 70 lat i więcej mogli pozostać w domu i byli zabezpieczani przez wolontariuszy. Na ten cel przeznaczyliśmy kwotę ponad 100 mln zł. W roku 2020 w programie uczestniczyło ponad 2 tys. gmin i ponad 33 tys. osób uzyskało wsparcie w ten sposób. Pomagaliśmy, jeśli chodzi o bezpośrednie wsparcie seniorów. Bardzo ważnym elementem, jeśli chodzi o sprawy zdrowotne, były elektroniczne recepty, które umożliwiły zachowanie ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych w czasie epidemii koronawirusa, jak również możliwość wystawiania tzw. rocznej recepty, która pozwoliła wielu pacjentom, zwłaszcza osobom starszym i przewlekle chorym, ograniczyć liczbę wizyt w poradniach czy konsultacji. Wprowadziliśmy też obowiązek przeprowadzania testów diagnostycznych w zakładach opiekuńczo-leczniczych, pielęgnacyjno-opiekuńczych, hospicjach, jak i domach pomocy społecznej. To również przyniosło pozytywne efekty, jeśli chodzi o zakażone osoby, jak i śmiertelność w tych jednostkach.

To w skrócie informacje, które są zawarte w materiale. Mamy również realizację polityki wobec osób starszych zawartej w uchwale „Bezpieczeństwo – uczestnictwo – solidarność” i poszczególne elementy, z których korzystaliśmy, są wymienione. Jeśli chodzi o wnioski i rekomendacje, to jest konieczność kontynuowania kluczowych kierunków działań określonych w „Polityce społecznej wobec osób starszych. Bezpieczeństwo – uczestnictwo – solidarność” w stopniu odpowiadającym panującej w kraju sytuacji epidemiologicznej, w szczególności podejmowanie inicjatyw mających na celu zapewnienie optymalnego dostępu do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych, opiekuńczych, pielęgnacyjnych dostosowanych do potrzeb osób starszych, w tym teleopieki i telemedycyny. Wsparcie niesamodzielnych osób starszych i opiekunów w codziennym funkcjonowaniu z wykorzystaniem nowych technologii, likwidowanie barier funkcjonalnych w pełnym udziale osób starszych w życiu społecznym i publicznym oraz wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego osób starszych z wykorzystaniem e-usług i e-produktów, organizowanie zajęć, szkoleń i kursów umożliwiających nabywanie nowych umiejętności i kompetencji wśród osób starszych oraz wzmacniających ich pozycję w środowisku lokalnym oraz na rynku pracy, organizowanie przedsięwzięć o charakterze kulturalnym, edukacyjnym, sportowym, rekreacyjnym w celu zagospodarowania czasu wolnego osób starszych oraz wzmacniania integracji wewnętrznej, międzypokoleniowej, kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych w społeczeństwie oraz wykorzystanie ich potencjału, wiedzy i doświadczenia, na przykład wolontariatu na rzecz społeczności lokalnej, przeciwdziałanie przemocy i dyskryminacji wobec osób starszych.

Podsumowując, w związku z zachodzącymi zmianami w strukturze demograficznej społeczeństwa polskiego polityka społeczna wobec osób starszych musi stać się jednym z priorytetów polityki publicznej, zarówno na poziomie centralnym, jak i lokalnym. Nasze ministerstwo odgrywa w tym obszarze rolę szczególnie istotną, nie tylko wyznacza strategiczne kierunki i monitoruje sytuację osób starszych, ale również wspiera i zachęca jednostki samorządu terytorialnego do podejmowania inicjatyw stanowiących odpowiedzi na potrzeby osób starszych. Bardzo szczegółowe informacje są zawarte w całym materiale, który państwo otrzymali w druku sejmowym. W telegraficznym skrócie przedstawiłem najważniejsze informacje, które są zawarte w sprawozdaniu.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze, za przedstawienie materiału i za bardzo obszerny dokument, z którym państwo posłowie mogli zapoznać się wcześniej. Oczywiście on był dostępny w formie elektronicznej. Dokument liczący blisko 400 stron przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną seniorów w ośmiu obszarach. Mamy tu informację z 13 resortów i trzech instytucji i szczegółowe informacje dotyczące jakości życia seniorów w 16 województwach. Niestety, jeśli chodzi o rok 2020, cieniem położyła się światowa pandemia koronawirusa i to też znajduje swoje odzwierciedlenie w danych, które są zawarte w informacji, jak powiedział pan minister. Jeszcze raz dziękuję, panie ministrze.

Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos w temacie przedstawionej informacji? Bardzo proszę, pan poseł Filip Kaczyński.

Poseł Filip Kaczyński (PiS):

Pani przewodnicząca, panie ministrze, szanowni państwo posłowie. Panie ministrze, zapoznałem się z danymi w tabeli nr 39. Dotyczy ona liczby słuchaczy uniwersytetów trzeciego wieku. Dostrzegam pewne dysproporcje, jeśli chodzi o liczbę uczestników w kontekście wielkości województw. Na przykładzie województwa małopolskiego, z którego pochodzę – mamy tu 7 tys. uczestników. Podobna ilość jest w zdecydowanie mniejszych województwach na przykład w województwie kujawsko-pomorskim. W związku z tym chcę zapytać, jaka jest diagnoza ministerstwa tych rozbieżności, dysproporcji, jeśli chodzi o uczestników uniwersytetów trzeciego wieku. Czy ministerstwo ma jakiś pomysł, aby wyeliminować te różnice? Czy jest pomysł, jak zachęcić seniorów, aby w większej liczbie uczestniczyli w działaniach uniwersytetu trzeciego wieku, aby zlikwidować te dysproporcje?

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Dziękuję.

Bardzo proszę, pan poseł Jakub Rutnicki.

Poseł Jakub Rutnicki (KO):

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca.

Panie ministrze, pani przewodnicząca powiedziała kilka zdań, ale rzeczywiście dane dotyczące zgonów są zatrważające. W 2020 r. było 67 tys. zgonów więcej. Trzeba też jasno powiedzieć, że zgony w większości dotyczą naszych seniorów. W tej chwili sytuacja związana z COVID-19, w 2021 r., też powoduje absolutne przerażenie. Mamy katastrofę demograficzną. W zeszłym roku o 127 tys. więcej osób zmarło niż urodziło się w Polsce, a rok 2021 będzie kolejnym niechlubnym rekordem, jeżeli chodzi o problemy demografii. Oczywiście dzisiaj dyskutujemy na temat poprzedniego roku, ale przecież cały czas, jeżeli chodzi o kwestie COVID-19, najbardziej narażeni są nasi seniorzy. Bierzemy pod uwagę, że osoby zaszczepione w większości są seniorami, ale cały czas mamy problem, że wielu seniorów nie zaszczepiło się i widzimy tego skutki. Myślę, że nie powinniśmy tracić ani dnia, ani godziny. Być może jeżeli rząd nie ma ogólnopolskiej akcji namawiającej na szczepienia, rzeczywiście powinniśmy dedykować to naszym seniorom. Są otwarte uniwersytety trzeciego wieku. Przecież spotykamy się z seniorami i tam kwestia bezpieczeństwa naszych seniorów jest kluczowa. Wystarczy jedna chora osoba, która pojawi się na takich zajęciach, i wiemy, jakie to może powodować skutki. Szanowni państwo, dzisiaj 526 osób pożegnało się z życiem. To są absolutnie porażające liczby. W statystykach wyglądamy bardzo źle, nie tylko na tle krajów Unii Europejskiej, ale również świata. Oczywiście refleksja nad minionym rokiem jest ważna, ale też nie powinniśmy przechodzić do porządku dziennego, że każdego dnia mamy setki niepotrzebnych zgonów, których moglibyśmy uniknąć, szczególnie jeśli chodzi o naszych seniorów. Warto pochylić się na tym tematem i trzeba zrobić wszystko, żeby szczególnie wśród osób najstarszych cały czas promować akcję szczepień. Odnoszę wrażenie, że można zrobić więcej.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Dziękuję, panie pośle. Przypomnę tylko, że jest światowa pandemia, która trwa już drugi rok. Pan poseł nie był członkiem Komisji Polityki Senioralnej, kiedy debatowaliśmy wielokrotnie, praktycznie na każdym posiedzeniu Komisji, na temat sytuacji seniorów, wsparcia seniorów, pomocy społecznej, „Solidarnościowego korpusu wsparcia seniorów". Sytuacja wygląda tak, że w czwartej fali pandemii chorują i umierają niezaszczepieni. To jest niestety fala śmierci i chorób, pobytu w szpitalach osób niezaszczepionych. Do tej grupy nie należą seniorzy. Przypomnę panu posłowi ogromne akcje, które były prowadzone od samego początku kampanii, dotyczące szczepień, dowożenia seniorów na szczepienia przez druhów OSP, organizowane wsparcie ze strony rządowej, ogromną ilość szczepień wykonanych dzięki aktywności kół gospodyń wiejskich i aktywności samorządów. Mogę podać konkretne przykłady, gdzie samorządy, szczególnie małe, wiejskie gminy robiły wszystko, żeby podczas różnych eventów w okresie letnim szczepić swoich mieszkańców, zresztą z bardzo dobrym skutkiem. Bardzo dziękuję panu posłowi za troskę, wszyscy jesteśmy zatroskani tym, co dzieje się w chwili obecnej. Na szczęście docierają do nas informacje z Ministerstwa Zdrowia, że tydzień do tygodnia liczba osób zakażonych maleje, natomiast przypomnę, że dzisiaj debatujemy i pochylamy się szczegółowo nad informacją o sytuacji osób starszych w 2020 r. Nie mówiłabym, że w statystykach wyglądamy bardzo źle na tle innych krajów, bo pandemia jest światowa i wszędzie jest duża liczba zachorowań i zgonów. Panie pośle, nie będziemy prowadzili dyskusji na tym etapie.

Bardzo proszę, pani przewodnicząca Paulina Matysiak.

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

Dzień dobry.

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, nie chcę szczegółowo ciągnąć wątku, który zainicjował poseł Rutnicki, natomiast pamiętajmy, że mimo wszelkich działań, które prowadził rząd, 37 730 osób starszych zmarło w ubiegłym roku i wynika to wprost z tej informacji. Chciałabym, żebyśmy o tym pamiętali, bo to są tragedie tysięcy polskich rodzin, które straciły swoich bliskich. Można oczywiście dyskutować o tym, co jeszcze mnożna by zrobić, żeby te osoby przeżyły, wyzdrowiały lub żeby nie podupadły na zdrowiu, bo wiemy jak osamotnienie, zamknięcie w domach, brak kontaktu z bliskimi wpływało na pogorszenie stanu zdrowia. Nie mówię o samym zachorowaniu czy zakażeniem koronawirusem, tylko o innych sytuacjach, o rozwoju chorób otępiennych, demencji itd. Wiemy doskonale, że poprzedni rok naprawdę bardzo mocno wpłynął na kondycję polskich seniorów.

Chcę odnieść się do samego tekstu dokumentu, informacji i w zasadzie zostawić kilka refleksji dotyczących spraw, o których można się dowiedzieć z tego dokumentu, ale też zostawić parę pomysłów na wprowadzenie rozwiązań w kolejnych informacjach. Myślę, że warto podkreślić komunikat, który dotyczy ubóstwa wśród osób powyżej 60. roku życia. Z informacji jasno wynika, że to jest 4,3%, natomiast warto podkreślić, że ubóstwo wzrasta rok do roku. Jeżeli porównamy z rokiem 2019, wtedy ten wskaźnik wynosił 3,8%, nastąpił wzrost o 0,5%. Można się zastanawiać, co się dzieje i jak można temu zaradzić.

Chcę odnieść się do kilku kwestii, które pojawiają się w informacji. Na przykład wiemy, że rozpoczęto prace nad dokumentem „Krajowy program działań na rzecz równego traktowania na lata 2021–2030", który też będzie zawierał obszary adresowane do osób starszych. Natomiast w samym dokumencie, o którym dzisiaj debatujemy, ta informacja jest bardzo lakoniczna, nie wykracza poza powyższe zestawienie, brakuje szczegółowych planów. Wiemy, że dokument jest po konsultacjach społecznych. Mam uwagę. Ponieważ informacja zbiera dane z wielu resortów i rozumiem, że przygotowanie dokumentu jest dosyć długim i żmudnym procesem, żeby dane zintegrować, zebrać, zwłaszcza że mamy część, która pokazuje dane z poszczególnych województw, wydaje się – zwłaszcza że jesteśmy w XXI wieku – że może warto pomyśleć, żeby w przyszłości dokument miał bardziej postać elektroniczną, aby łatwiej było podawać odnośniki do innych dokumentów,

aby był on bardziej interaktywny, bo z pewnością to będzie z pożytkiem dla czytelników i osób, do których ta informacja jest adresowana.

Mam jeszcze kilka uwag dotyczących resortowych informacji. Liczę się z tym, że dzisiaj nie otrzymam odpowiedzi na moje szczegółowe pytania, bo nie ma przedstawicieli z innych ministerstw, ale myślę, że warto o to dopytywać albo skierować interpelację w tych tematach. Przykładowo mamy informację z Ministerstwa Finansów, która dotyczy różnych programów wprowadzonych przez ten resort, na przykład usługę umówienia wizyty w urzędzie skarbowym. To jest program skierowany do seniorów, natomiast zupełnie brakuje wskazań, jak docierano do seniorów z tą informacją, czy osoby starsze chętnie z niej korzystały. Chodzi o wskaźnikowanie, czy w ogóle ten program trafił do osób, które w bezpieczny sposób mogły skorzystać z tej wizyty, żeby nie stać w kolejce. Tego brakuje. Podobnie, jeżeli chodzi o sam resort Ministerstwa Finansów, o informację dotyczącą zadań z zakresu dostępności cyfrowej. Mamy informację, że przedstawiciele brali udział w szkoleniach, które dotyczyły zakresu tworzenia treści, pisania łatwiejszych tekstów pism, natomiast moim zdaniem brakuje konkretów, bo parlamentarzyści nie mogą zobaczyć czy zapoznać się z wytycznymi, jak tworzyć pisma skierowane do seniorów. Co należałoby poprawić, żeby komunikaty były lepiej odbierane czy łatwiej docierały. Zatem brakuje elementu merytorycznego poza informacją, że odbyły się szkolenia i ktoś brał w nich udział.

Mamy też informację z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, która znalazła się tutaj, mimo że dotyczy osób 50+, bo jak rozumiem, także osoby starsze, w myśl rozumienia zapisów ustawy o osobach starszych, mogły skorzystać z programu dofinansowania w formie wsparcia, szkolenia, staży, wsparcia psychologicznego, ale także z dotacji na założenie własnej działalności. To jest kwota 23 tys. zł. Nie mamy też informacji, ile osób starszych, powyżej 60 lat, skorzystało z tych możliwości, ile osób założyło własną działalność i w jakim zakresie. Wydaje się, że warto to doprecyzować, zwłaszcza że trafia to do informacji o osobach starszych. Myślę, że resort w kolejnych latach mógłby pochylić się nad tym. Podobnie, jeśli chodzi o informację z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Programy czy działania, które są skierowane do seniorów, typu: łatwiejsza dostępność strony internetowej, bilety ulgowe dla seniorów – to też nie jest wskaźnikowane.

Wydaje się, że warto byłoby popracować nad tą informacją, żeby była jak najbardziej efektywna, żeby można było wyciągnąć z niej jakieś informacje poza ogólnikami, z którymi posłowie i tak mogą się zapoznać na stronach poszczególnych resortów. Tam wszystkie programy są opisane. Zdaję sobie też sprawę, że rozporządzenie Rady Ministrów określa, jaki jest tryb przygotowania tej informacji i jak ona ma wyglądać. Jednak wydaje mi się, że warto poruszyć ten temat na posiedzeniu Rady Ministrów i zasugerować zmianę formuły. W tym momencie otrzymujemy gigantyczny plik, z którego niewiele wynika. Niektóre informacje są traktowane po macoszemu, potraktowane tylko jednym ogólnym zdaniem – i nawet nie wiadomo, gdzie szukać konkretnych informacji. Wydaje mi się, że elektroniczna wersja, z odniesieniami do innych szczegółowych danych, byłaby lepszym pomysłem.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Nie słyszę zgłoszeń kolejnych posłów, zatem bardzo proszę pana ministra o udzielenie odpowiedzi na zadane pytania.

Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:

Dziękuję za pytania i dyskusję. Może odpowiem po kolei, jak były zadawane pytania. Pytanie dotyczące uniwersytetów trzeciego wieku – oczywiście nie jest możliwe sterowanie z naszej strony, to są inicjatywy lokalne. Tam, gdzie jest grupa osób, która chce założyć taki uniwersytet, to lepiej działa. Zapewne dobrym miejscem, które mogłoby promować te sprawy, są gminne rady seniorów. W ramach programu Aktywni+ również uniwersytety trzeciego wieku mogą otrzymać wsparcie poprzez konkurs. W tym roku mieliśmy 45 projektów z programu Aktywni+, prawie 7 mln zł zostało przekazanych

na to działanie. W tym kontekście jedne województwa są bardziej mobilne, inne mniej. Myślę, że w tym zakresie mogę udzielić takiej odpowiedzi.

Jeśli chodzi o bardzo ważny wątek, który został poruszony, dotyczący liczby zgonów, oczywiście wszyscy mamy świadomość, że każda osoba, która umiera, to jest dramat rodziny i myślę, że działania, które podejmowaliśmy przez ostatnie miesiące, związane z COVID-19 miały zapobiegać takim sytuacjom, sprawić, aby było jak najmniej takich przypadków. W sprawozdaniu krótko mówiłem, że w pierwszej grupie, która była szczepiona, byli zarówno pensjonariusze domów pomocy społecznej, jak i zakładów opiekuńczo-leczniczych, czyli to była pierwsza szczepiona grupa. Również gdy popatrzymy na obecne statystyki, ponad 75% osób w wieku 60+ jest zaszczepionych, zatem starsza grupa jest bardziej mobilna. Większy problem mamy z grupą młodszych osób. Również w ramach dalszych działań, bo będziemy kontynuować „Solidarnościowy korpus wsparcia seniorów", chcemy utrzymać tę formułę. Chcemy jeszcze umożliwić starszym osobom dojazd do punktu szczepień czy nawet przyjazd do takiej osoby, jeśli nie została jeszcze zaszczepiona. Zatem w tym zakresie są podejmowane działania, także szeroka akcja, o której mówiła pani przewodnicząca, prowadzona przez nas przez wiele miesięcy. Były różne akcje promocyjne, informacyjne, medialne, wiele wspólnych działań. Trudno robić porównania. Nie chciałbym porównywać, bo nawet nie ma z czym. Jak powiedziałem, każda śmierć jest tragedią i robimy wszystko, żeby było jak najmniej takich sytuacji. Zgodnie ze sprawozdaniem 37 tys. przypadków było związanych z COVID-19, a inny przyrost wynikał z chorób współistniejących. To też w jakiś sposób było powiązane z COVID-19, bo ktoś w danym momencie nie miał możliwości być zaopiekowanym.

Jeśli chodzi o kwestie, które poruszyła pani poseł, przed posiedzeniem Komisji dyskutowaliśmy na temat struktury tego dokumentu. Łącznie otrzymaliśmy 700 stron materiałów. Państwo mają 400 stron. Można by zostawić 700 stron, znalazłoby się jeszcze 300 stron, zatem moglibyśmy przygotować materiał na poziomie 1000 stron. Oczywiście wersja cyfrowa to jest kwestia przyszłości, żebyśmy mogli przygotować taki materiał. Chcę jeszcze zwrócić uwagę na jedną bardzo ważną sprawę, o czym też mówiła pani przewodnicząca. My zbieramy materiały z poszczególnych resortów. Zarówno na posiedzeniach Komisji Polityki Senioralnej, jak i Komisji Polityki Społecznej i Rodziny te tematy były wielokrotnie omawiane, czyli ścisła informacja w poszczególnych punktach jest przedstawiana. Nie jesteśmy w stanie zawrzeć wszystkich informacji, bo ten materiał musiałby być bardzo szeroki. Na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych taka tematyka powinna być wytłumaczona, rozszerzana. Podobnie, jeśli chodzi o Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Informacja, która pojawiła się z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, była ukierunkowana na program Dostępność+, czyli wsparcie dla działań, które podejmujemy wobec osób niepełnosprawnych, jeśli chodzi o likwidowanie barier architektonicznych czy innych. Oczywiście można to uzupełniać, ale tak rozumiemy ten dokument. Jeżeli nie jest on dokładnie rozpisany, w różnych komisjach trwa dyskusja nad poszczególnymi elementami. Na początku, jeżeli państwo pamiętają pierwsze sprawozdanie, nie było materiału dotyczącego regionów. Nie pamiętam, w którym momencie, ale zdecydowaliśmy się, aby uzupełnić o materiały z poszczególnych regionów. Pani dyrektor podpowiada mi, że to było w 2018 r. To też jest kolejny komponent, żeby zobaczyć, jak to wygląda w danym terenie. Pan poseł Filip Kaczyński zwrócił uwagę, jak to wygląda w jego województwie – i teraz warto skonfrontować z działaniami, które są podejmowane na poziomie województwa, nie tylko w przypadku uniwersytetów trzeciego wieku, ale również w innych działaniach. Należy spojrzeć, czy w danym województwie było robione jakieś działanie – i wtedy można wystąpić do urzędu marszałkowskiego czy poszczególnych gmin. Można wykorzystać różne formy, żeby z tego skorzystać.

Ten materiał pokazuje szeroki obraz polityki senioralnej, jak ona jest realizowana. Duża część jest sprawozdawcza i ona musi znaleźć się w takim materiale. Pozostałą część, doprecyzowującą poszczególne materiały, można rozwijać bardziej w komisjach branżowych. Jak powiedziałem, jeżeli chcielibyśmy tutaj wszystko zawrzeć, wprowadzić szeroki komponent z Ministerstwa Zdrowia, nie wiem, ile byłoby stron, ale przypuszczam, że kilkaset. Moglibyśmy wtedy przedstawiać informacje o szczepieniach, progra-

mie dotyczącym walki z COVID-19 w ostatnim roku. Myślę, że na posiedzeniach Komisji Zdrowia ten temat był poruszany i wyjaśniany.

Pracę nad sprawozdaniem zaczynamy w lipcu i przez kilka miesięcy zbieramy dane. Nie jest tak, że wszystkie resorty od razu przekazują nam w pełni wszystkie informacje, a też chcemy, żeby z poszczególnych resortów informacje były w miarę precyzyjne, żeby państwo mieli obraz całej sytuacji dotyczącej osób starszych, jeśli chodzi o politykę naszego państwa.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Ten dokument jest rzeczywiście bardzo szeroki i w sposób wyczerpujący przedstawia obraz rządu. Natomiast pomysł pana ministra odnośnie do osobnych prac resortów jest realizowany w całym roku w planie pracy Komisji. Przedstawiciele poszczególnych resortów pytani przez nas o określone zagadnienia, o ich realizację, przedstawiają nam działania w obszarze dedykowanym seniorom. Natomiast może to jest dobry pomysł, panie ministrze, żeby zapraszać przedstawicieli poszczególnych resortów na posiedzenie wspólne Komisji. Są z nami obecni naczelnicy wydziałów Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Sportu. Czy państwo chcą zabrać głos? Bardzo proszę, pani naczelnik wydziału w Departamencie Zdrowia Publicznego w Ministerstwie Zdrowia Małgorzata Michalska.

Naczelnik wydziału w Departamencie Zdrowia Publicznego Ministerstwa Zdrowia Małgorzata Michalska:

Dzień dobry państwu.

Uzupełniając wypowiedź pana ministra i odpowiadając na pytania dotyczące bieżących informacji przekazywanych seniorom, grupie szczególnie zagrożonej konsekwencjami zakażenia i zachorowania na COVID-19, chcę jeszcze dopowiedzieć przypominająco, że od 1 września tego roku wszystkie osoby z chorobami przewlekłymi mogą otrzymywać przypominającą dawkę szczepienia. Od 24 września dawka przypominająca jest już oferowana osobom 50+ i od 24 listopada został skrócony czas i dawka ta może być przyjmowana pięć miesięcy od wcześniejszego pełnego szczepienia. Od 2 listopada wszystkie osoby pełnoletnie mogą otrzymywać dawkę przypominającą. Staramy się jak najbardziej rozpowszechniać informację o tych możliwościach, są rożne formy rejestracji na szczepienia. Byłam w kontakcie z panią dyrektor Ułanowską, bo wiem, że takie zapytania przychodzą nie tylko do Ministerstwa Zdrowia, ale też do innych ministerstw – w jaki sposób seniorzy mogą się rejestrować na szczepienia. Rzeczywiście, możliwość rejestracji jest zarówno przez internetowe konto pacjenta, jak i przez infolinię, przez kontakt bezpośredni z punktami szczepień, zatem nie jest tak, że tylko przez IKE seniorzy mogą się rejestrować. Staramy się jak najbardziej docierać do tej grupy z informacją.

Natomiast na pewno układ informacji sprawozdawczej jest zawsze trochę inny z roku na rok. Pewne sprawy możemy standaryzować, zgadzam się z wypowiedzią pana ministra, natomiast teraz, w sytuacji pandemii, niektóre informacje są unikalne i mam nadzieję, że one z roku na rok nie będą się powtarzać.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję, pani naczelnik.

O głos poprosił pan naczelnik Wojciech Dobrowolski z Departamentu Sportu dla Wszystkich w Ministerstwie Sportu i Turystyki. Bardzo proszę.

Naczelnik wydziału w Departamencie Sportu dla Wszystkich Ministerstwa Sportu i Turystyki Wojciech Dobrowolski:

Dobry wieczór. Powiem dosłownie kilka słów.

Oczywiście potwierdzam, że zadania dotyczące upowszechniania sportu i turystyki wśród seniorów pozostaną zadaniami priorytetowymi Ministerstwa Sportu i Turystyki. Mogę jedynie powiedzieć, że w przyszłym roku planujemy ponad 30 mln zł więcej na zadania, które mogą być objęte działaniami w kontekście, o którym wspominaliśmy. W razie wątpliwości pozostaję do państwa dyspozycji.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Zamykam dyskusję. Dziękuję panu ministrowi za udzielenie wyczerpujących odpowiedzi.

Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła informację o sytuacji osób starszych w 2020 r. z druku nr 1733.

Pozostaje nam jeszcze wybór posła sprawozdawcy. Bardzo proszę, pani poseł Lidia Burzyńska.

Poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Dziękuję.

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, na przedstawiciela informacji o seniorach za 2020 r. proponuję panią przewodniczącą Joannę Borowiak.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Wyrażam zgodę.

Zgłosiła się pani poseł Magdalena Biejat, bardzo proszę.

Poseł Magdalena Biejat (Lewica):

Dziękuję, pani przewodnicząca.

Chcę zgłosić propozycję, aby posłanką sprawozdawczynią została pani wiceprzewodnicząca Matysiak.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Wobec tego, że została zgłoszona jeszcze jedna osoba do roli sprawozdawcy, za chwilę przystąpimy do głosowania. Proszę, aby państwo posłowie sprawdzili, czy są zalogowani. Czy jesteśmy gotowi do głosowania? Rozumiem, że głosujemy zgodnie z kolejnością zgłoszeń.

Kto z państwa posłów jest za wyborem mojej osoby do pełnienia roli sprawozdawcy, jeśli chodzi o informację o osobach starszych za 2020 r.? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu? Dziękuję.

Proszę o wyniki głosowania. Głosowało 23 posłów – 19 było za, 4 przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. W tej sytuacji głosowanie nad kolejną kandydaturą stało się bezprzedmiotowe. Bardzo dziękuję.

Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny posiedzenia Komisji. Zamykam posiedzenie Komisji.